

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Мітиш Т.Ф.¹, Вітковська К.В.²

1 – студент, кафедра статистики,

2 – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Мітиш Т. Ф., Вітковська К. В., *Статистичне дослідження ринку праці в умовах трансформаційної економіки. Обґрунтовано необхідність дослідження ринку праці у сучасних умовах.. Проаналізовано сучасний стан ринку праці та здійснено прогноз формування чисельності трудових ресурсів на перспективу з урахуванням існуючої тенденції.*

Ключові слова: ринок праці, трудові ресурси, чисельність населення, рівень безробіття, рівень зайнятості..

Мітиш Т. Ф., Вітковская Е. В. *Статистическое исследование рынка труда в условиях трансформационной экономики. Обоснована необходимость исследования рынка труда в современных условиях. Проанализировано современное состояние рынка труда и осуществлен прогноз формирования численности трудовых ресурсов на перспективу с учетом существующей тенденции.*

Ключевые слова: рынок труда, трудовые ресурсы, численность населения, уровень безработицы, уровень занятости.

Mitish T. F., Vitkovs'ka K. V. *Statistical research of the labor market in the conditions of transformation economy. The necessity of labor market research in modern conditions. The current state of the labor market and the formation of a forecast carried out in the labor force for the future in view of the current trend.*

Keywords: labor market, labor, population, unemployment rate, employment rate.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Мітиш, Т.Ф. *Статистичне дослідження ринку праці в умовах трансформаційної економіки* [Текст] / Т. Ф. Мітиш, К. В. Вітковська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : матер. конф. — Одеса, ОНЕУ. — С. 42 – 46.

Стан та діяльність ринку праці є одним з головних показників економіки країни в цілому. Ринок праці сприяє підвищенню ефективності виробництва, прискоренню науково-технічного прогресу, втіленню нових технологій, що покращують умови праці. Він дає людині економічну свободу, змогу обрати не лише місце роботи, а й спосіб життя. Ринок праці сприяє узгодженню особистих, колективних і загальнонаціональних інтересів при суспільному поділі праці, надає необхідну гнучкість підготовці та розподілу робочої сили, тому потребує детального аналізу.

Актуальність проблем розвитку трудових ресурсів підтверджується постійною ува-

гою науковців і зростанням кількості наукових публікацій з різних аспектів заданої тематики. Вагомий внесок у дослідження трудових ресурсів внесли праці таких дослідників, як В.Онiкiєнко, I.Марченко, В.Данюк [4,5] та багато iнших.

Незважаючи на зростаючий iнтерес вчених i практикiв до рiзних аспектiв трудових ресурсiв багато питань залишаються недостатньо вирiшеними та потребують подальшого дослідження.

Головним показником стану ринку працi є чисельнiсть трудових ресурсiв. Динамiка чисельнiсть трудових ресурсiв за перiод з 2005 р. по 2013 р. наочно представлена на рис.1.

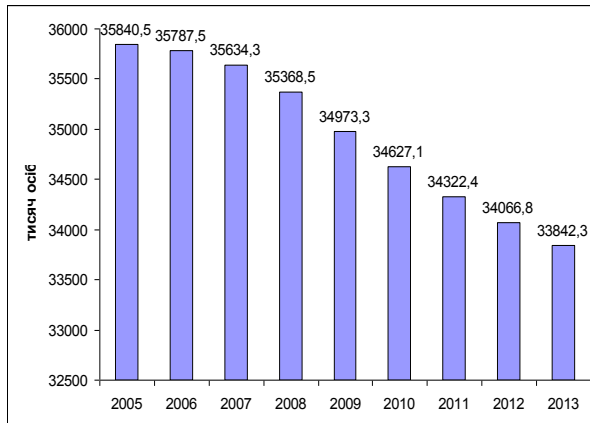

Рис. 1. Динамiка чисельнiсть трудових ресурсiв України

Як видно, динамiка трудових ресурсiв характеризується систематичним зниженням. Так, в цiлому за перiод з 2006 по 2013 рiк, тобто за 9 рокiв, трудовi ресурси України зменшились на 1998,2 тис. осiб., тобто на 5,6%, тобто в середньому щорiчно вони зменшувались на 222,02 тис. осiб або на 0,6 %.

Основними показниками ринку працi є рiвень зайнятостi та безробiття. За аналізований перiод чисельнiсть зайнятих зменшилась на 24,3 тис. осiб або на 1,5%, а чисельнiсть безробiтних зменшилась на 275,9 тис. осiб або на 1,3%. Для того, щоб показати стан ринку працi у вiдсотках розраховують вiдноснi показники рiвня зайнятостi та безробiття динамiка яких надана на рис. 2.

Слiд вiдмити, що останнiм часом спостерiгається позитивна тенденцiя до зниження рiвня безробiття та збiльшення рiвня занятостi. У 2013 році доля безробiтного населення в загальнiй чисельнiсть економiчно активного населення України склала 7,17 %, що на 1,67 % менше нiж у 2009 році, в якому рiвень був найвищим i складав 8,84%, [3, с. 246].

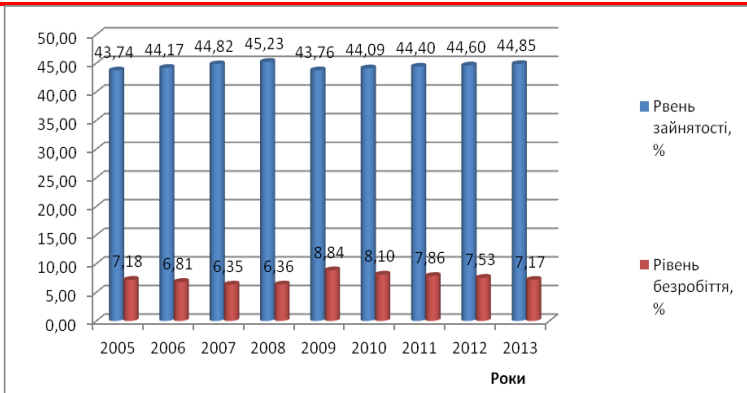

Рис.2. Динаміка рівня зайнятості і безробіття за 2005-2013 рр.

Розрахунок коефіцієнта безробіття можна зробити двома методами за методологією України або за методологією Міжнародної Організації Праці (який вважається більш точним). Наочно динаміка рівня безробіття за період з 2005 р по 2013 р зображена на рис. 3.

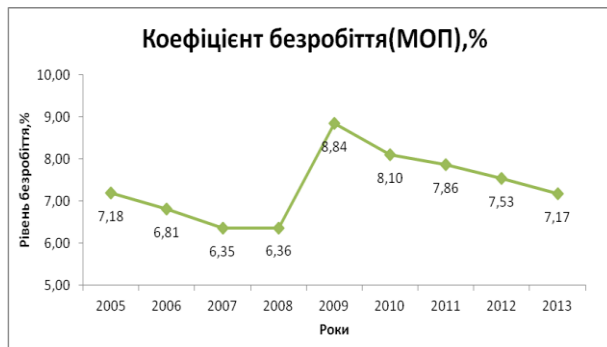

Рис.3. Динаміка коефіцієнта безробіття за методологією МОП за 2005-2013 роки

В цілому проаналізувавши показники інтенсивності зайнятості та безробіття, та динаміку трудових ресурсів взагалі, можна сказати про позитивну тенденцію до покращення стану трудових ресурсів в Україні, про зниження безробіття, та зростання зайнятості.

Так як, головним показником стану ринка праці є чисельність трудових ресурсів, то саме цю чисельність розраховують на майбутні періоди. В статистиці використовуються різні методи прогнозування показників на майбутні періоди. нами було обрано метод аналітичного вирівнювання. при якому фактичні значення рівнів ряду замінюються обчисленими на основі певної функції $\hat{Y} = f(t)$, яку називають трендовим рівнянням. Вибір типу функції ґрунтується на попередньому теоретичному аналізі суті явища, яке вивчається, та характеру його динаміки.

Виходячи з характеру динаміки, вибирають той чи інший математичний вираз закономірності, тобто вибирається те чи інше аналітичне рівняння, якому на графіку відпові-

датиме певна лінія – пряма, парабола, гіпербола і т.і. В нашому випадку обрано формою тренда була обрана пряма лінія $\hat{Y} = a_0 + a_1 t$, яка найбільш точно описує зміну трудових ресурсів України за аналізований період, що наочно представлено на рис.4.

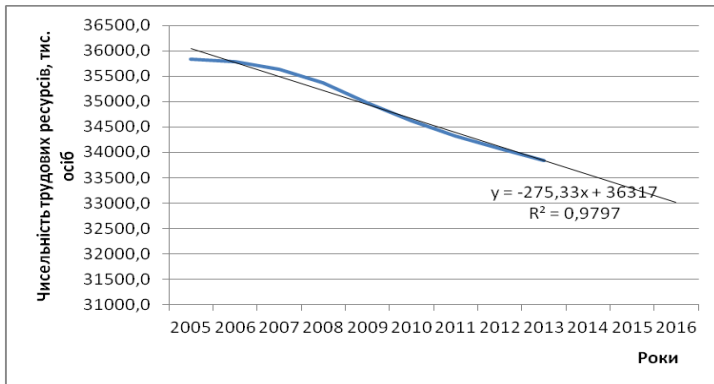

Рис. 4. Динаміка чисельності трудових ресурсів за 2005-2016 рр.

Оскільки значення індексу детермінації дуже близьке до одиниці, то отримане рівняння тренда є якісним, тобто адекватно описує вихідний ряд динаміки, то на його основі можна здійснювати екстраполяції.(прогнозування). Таким чином, якщо збережеться тенденція до рівномірного зменшення чисельності трудових ресурсів України, яка сформувалася протягом 2005-2013 рр., то можна очікувати, що у 2014 році їх чисельність складе 33563,63 тис.осіб, у 2015 році складе 33288,29 тис.осіб, а у 2016 році складе 33012,96 тис.осіб.

Таким чином, ситуація, що склалася сьогодні на ринку праці потребує постійного моніторингу, та вимагає законодавчого закріплення основ функціонування інфраструктурних посередників. Саме оперативне отримання повної інформації щодо процесів на ринку праці дозволяє ефективно коригувати як практичні механізми реалізації, так і стратегічні цілі політики на ринку праці

ЛІТЕРАТУРА

1. Марченко І.С.Інфраструктурна підтримка розвитку ринку праці України: [монографія] / І.С.Марченко – К.: Ін-т дем. та соц. досл. ім..Птухи НАН України, 2013. – 150 с.
2. Онікієнко В.В. Ринок праці та соціальний захист населення України: [науково-аналітична монографія] / В.В.Онікієнко - К.: Ін-т дем. та соц. досл. ім..Птухи НАН України, 2013. – 456 с.
3. Ольвінська Ю. О. Роль розвитку малого бізнесу у реструктуризації регіонального ринку праці / Ю. О. Ольвінська // Социально-экономические аспекты промышленной политики. Управление трудовыми ресурсами: государство, регион, предприятие. – Донецк: ІЕП, 2006. – Т.2. – С. 345-350.

4. Самотоєнкова, О. В. Соціальна статистика : навчальний посібник / О. В. Самотоєнкова, Ю. О. Ольвінська. - Одеса: ОДЕУ, 2009. – 102 с.

1. Самотоєнкова, О. В. Економічна статистика: навчальний посібник / О. В. Самотоєнкова, Ю. О. Ольвінська. - Одеса: ОДЕУ, 2010. – 182 с.

2. Витковская, Е. В. Статистические методы – инструмент изучения социально-экономических процессов / Е. В. Витковская, А. З. Подгорный, Ю.О. Ольвинская [и другие] // Историк-экономист С.Я.Боровой и проблемы современной истории экономики: к 110-летию со дня рождения С.Я.Борового: монографія. - 2013. – С. 211-256.

3. Підгорний, А. З. Статистичне оцінювання та моделювання демографічних процесів на регіональному рівні / А. З. Підгорний, К. В. Вітківська // Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону: монографія / за заг. ред. канд. економ. наук, професора А. З. Підгорного. – Одеса: Атлант, 2012. – С. 6-42.

4. Підгорний, А. З. Статистика: навчальний посібник / А. З. Підгорний, І. Г. Готліб, К. В. Вітківська [та інші] / за ред.. А.З.Підгорного. - Одеса, 2013. – 106 с.

5. Підгорний, А. З. Удосконалення методології статистичного оцінювання розвитку регіону: звіт про НДР (проміжн.) / А. З. Підгорний, О. В. Самотоєнкова, К. В. Семенова та інші. - Одеса, 2014. - 118 с.

6. Статистичний щорічник. Економічна активність населення України за 2013 рік. – К.:Консультант, 2014.- 206 с.

7. Офіційний сайт Державної служби статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

8. Корольова, Т. С. Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону: монографія / [А. З. Підгорний, К. В. Вітківська, О. Г. Милашко, Т. В. Погорєлова, Т. С. Корольова та ін.]. – Одеса : АТЛАНТ, 2012. – 303 с.

9. Підгорний А. З. Статистика ринків: навчальний посібник / А. З. Підгорний, О. В. Самотоєнкова. - Одеса: Атлант, 2014. – 408 с.

10. Ольвінська Ю. О. Конкуреноспроможність національної економіки як фактор інвестиційної привабливості / Ю. О. Ольвінська, О. І. Селезньов // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2004. – Вип. 17. – С. 295-301.

11. Ольвінська Ю. О. Особливості державного регулювання малого підприємництва у країнах світу [Електронний ресурс] / Ю. О. Ольвінська // Державне управління: удосконалення та розвиток»: наукове видання Академії муніципального управління. - 2015. - №2. – Режим доступу до журналу: <http://www.dy.nauka.com.ua>

12. Семенова К. Д. Аналіз впливу економічної кризи на рівень безробіття в Україні / К. Д. Семенова // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / голов. ред. М. І. Зверяков; Одеський нац. екон. ун-т. – Одеса, 2012. – Вип. 44. – С. 106-111.

13. Самотоєнкова О. В. Оцінка показників соціально-економічної ефективності ринкових процесів / О. В. Самотоєнкова // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. пр. / ред. М. І. Зверяков; Одеський держ. екон. ун-т. – Одеса, 2006. – Вип. 23. - С. 287- 291.

14. Підгорний А. З. Система національних рахунків: навчальний посібник / А. З. Підгорний, О. Г. Милашко. – Одеса: ОДЕУ, 2009. – 121 с.